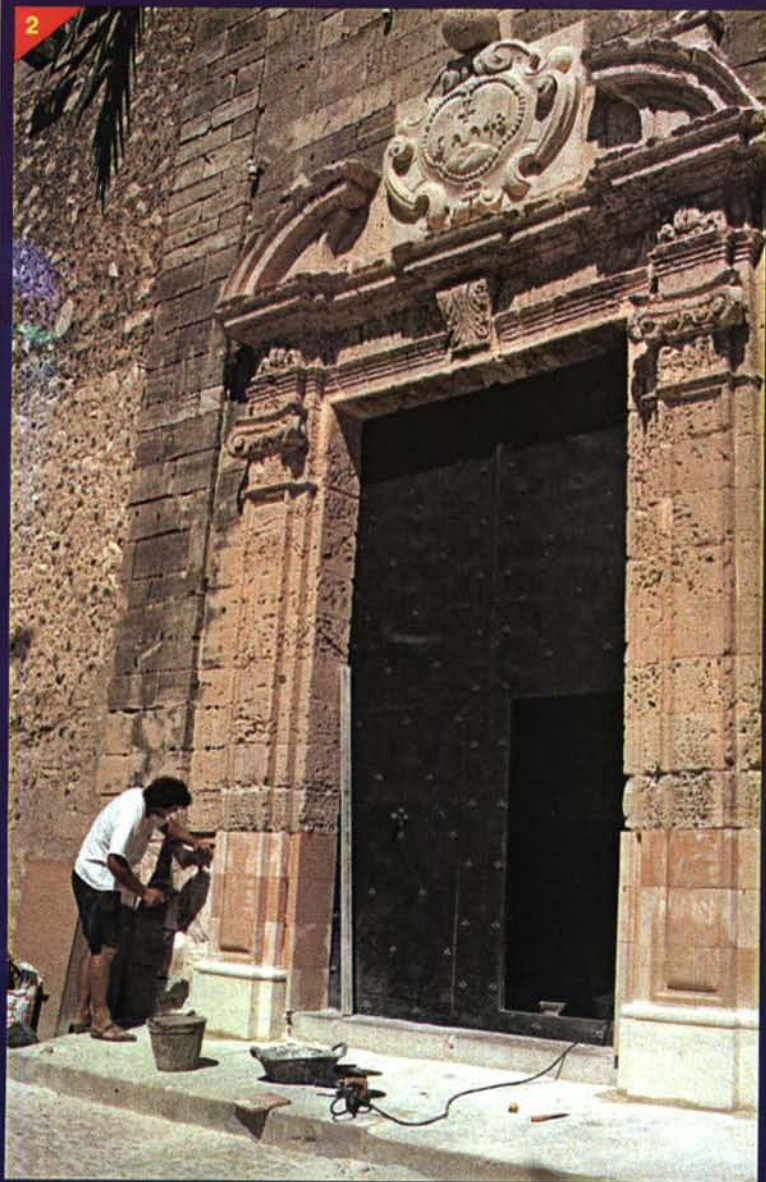

BONA PAU

PRENSA LOCAL

Nº. 581- Any XLIX - MONTUÏRI - JULIOL - 2001

- 1- Nins i nines de 1ª Comunió d'enguany
- 2- Es restaura el portal major de l'església
- 3- Malgrat l'estiu, el mercat no desmereix
- 4- Can Xorri donarà un nou aspecte a la plaça
- 5- La processó del Corpus sortí lluïda

BREUS

Experiència pilot a la depuradora

El sistema de depuració terciària que a la depuradora de Son Maiol va inaugurar el passat 6 de juny el president Antich servirà perquè un cop depurada l'aigua pugui ésser emprada per regar una plantació d'arbres que s'han sembrat al seu entorn. Els arbres absorbeixen el nutrient que encara queda al líquid i després, el sobrant, mitjançant col·lectors, va cap al torrent.

El P. Martorell, doctor honoris causa

La Junta de Govern de la UIB va decidir a principis de juny nomenar doctor honoris causa al P. Antoni Martorell, en particular per tractar-se "d'una personalitat polifacètica: organista, compositor de cors, professor, estudiós i sobretot compositor".

Horari de Son Fornés

El museu arqueològic de Son Fornés mantindrà aquest horari:

Maig-Octubre: 10-14h. i 17-21h.

Novembre-Abril: 10-14h. i 16-20h.

(Obert de dimarts a diumenge. Dilluns tancat).

Temporada de caça

El passat juny es va obrir la temporada de caça. Pel que fa a Mallorca i concretament a la caça de conills va romandre

El president Antich, la consellera Rosselló, el batles d'Algaida i de Montuïri amb altres personalitats inauguraren el nou tractament de la depuradora

oberta del passat 17 de juny i fins al 14 de juliol sols els dissabte i diumenges a l'aguait. Del 14 de juliol al 15 d'agost, els dijous i diumenges, amb escopeta i els dimarts i dissabtes amb cans. El 15 d'agost començarà la mitja veda i fins al 31 de gener els dimarts, dijous, dissabtes, diumenges i festius amb ca i escopeta.

Reconeixement del ca rater

Després de molts d'anys de gestions per oficines i despatxos, el ca rater i el ca de mè han estat reconeguts oficialment com a races autòctones de Mallorca. Per aquest motiu tant l'Associació com el seu president, Joan Miralles, són dignes d'una merescuda felicitació.

Recollida selectiva

El Consell de Mallorca participa que durant l'any 2000 a Montuïri s'han recollit 59.670 kgs. de paper-cartó (un 25% més l'any anterior) i 91.371 kgs. de vidre (un 52'6% més que el 1999).

Gespa artificial?

L'Ajuntament pretén negociar amb el Consell el Pla d'Obres i Serveis que ja té firmat fins el 2003 per incorporar la instal·lació de gespa artificial al camp de futbol, ja que l'actual conveni sols contempla un poliesportiu cobert amb capacitat per a 400 persones, el qual es preveu que estigui acabat abans de finalitzar l'any actual.

ES GRAONS

Satisfactori

Haver pogut aconseguir que Montuïri disposi d'un museu arqueològic amb les peces extretes dels talaiots de Son Fornés, és una valuosa culminació que pocs ho esperaven. I si hi afegim que ha romàs a l'altura dels millors del seu gènere complint les pretensions dels més exigents assegurarem que el poble en pot estar satisfet.

Lamentable

Aquelles pedres a l'arribada del poble, cartells espenyats, voreres de carrers oblidades i a bocins, façanes amb portes i finestres rompudes, cotxes abandonats... i brutícia que desduren d'un poble civilitzat, donen un aspecte a Montuïri mereixedor d'una altra cara.

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactor en cap: Gabriel Gomila Jaume

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Antoni Mateu Socias, Melcior Nicolau Jaume, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata, Felip Munar i Munar, Gabriel Camps Ferrer i Miquel Mascaró Crespi.

Administració: Martí Ferrer Sampol
C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

El Montuïri que volem

Manca un política orientada a la joventut

Qui més qui manco es queixa amb massa freqüència de molts dels fets o de les determinacions acordades pels qui ens comanden adduint que no són de la seva satisfacció. I en canvi se'n troben poques, de persones —joves i d'edat—, que s'esforcin per solucionar les deficiències en considerar que no van orientades a millorar la convivència. Un costum massa estès entre nosaltres i que incideix negativament en els aspectes personal, familiar i/o sobretot, social.

Com també és excessiu el nombre dels qui valoren negativament allò que du a terme un altre si aquest no ens és simpàtic o no es condueix pel mateix signe polític que el nostre. I moltes vegades ens equivoquem; no pensam que tothom pot realitzar una determinada acció tant o millor que nosaltres, sia quin sia el seu tarannà. És a dir: pul·lulen per tot arreu els qui reproven i escassos els qui alaben.

Hauríem de pensar més sovint que formam part d'un poble que deim estimar i molt poc feim per millorar, ja no sols la cara exterior, sinó particularment nombrosos i determinats aspectes interiors i concrets, al-

guns dels quals podrien i haurien de rebre el nostre recolzament. Com és el cas particular de la manca d'una política orientada a la joventut, i concretament a la del nostre poble. Comencen a sentir-se veus de joves d'un i altre sexe protestant o criticant perquè sols se'ls té en compte quan se'ls necessita. Una joventut, per altra part, sotmesa a la pressió o decisions d'alguns pares que no estan oberts a la realitat dels temps que correm. És palesa una manca de comunicació pares-fills, i això fa que certs temes engrescadors no es manifestin amb tota la seva dimensió. Són qüestions que adesiara han derivat en problemes amb més o manco profunditat, alguns difícils de superar, però de qualche manera vinculats al mode de ser dels montuïrers.

Massa vegades hem parlat des d'aquestes pàgines de la manca d'interès cultural de moltes persones que s'haurien de sentir obligades a donar una resposta molt més adient, una contesta escaient als propis principis, però sobretot al bagatge cultural adquirit amb el pas del temps, any rera any.

Les lamentacions poques vegades condueixen a solucions efectives, però les decisions preses amb lucidesa poden ésser el principi d'una nova etapa. Una manera de comportar-se que serà palesa quan a la vila s'hagin romput vells motlles i la majoria de la joventut i gent d'edat estigui de veres disposada a aportar desinteressadament i en bé del col·lectiu una part del seu temps lliure. Aleshores se solucionaran o milloraran aspectes deixats a l'abandó, com el cas concret de la joventut a vegades marginada. Segur que s'obriran nous horitzons adreçats a millorar un bon grapat d'aspectes culturals i socials i a la vegada orientats a aconseguir que Montuïri sia un poble tan suggeridor com complaent: el Montuïri que volem.

DOS DITS DE SENY

Des del punt de vista aliè

Qualsevol persona es pot equivocar per complet. Ara bé, generalment no és convenient censurar-la, ja que és molt possible que no cregui en la seva errada. Allò que s'ha de fer en aquest cas és comprendre-la. Així ho fan els qui són sagaços, tolerants, excepcionals.

Generalment hi ha sempre una raó per la qual l'altre pensa i es comporta d'aquesta determinada manera. Si som capaços de descobrir el motiu d'aquesta manera de procedir, aleshores tendrem la clau de les seves errades accions i tal vegada de la seva desajustada personalitat.

Si arriba aquest cas seria molt oportú posar-nos al seu lloc i fins i tot considerar: "Què pensaria i com reaccionaria si jo estigués en el seu lloc?" Hauria estalviat molt de temps i irritació, ja que quan un s'interessa per les causes és manco probable que ens disgustin els seus efectes. Així i tot hauriem augmentat molt la manya per tractar els altres.

Quan un es decideix a advertir el pòxim és molt important tenir un cert coneixement de les relacions humanes, un poc més de tacte, més transcendència en veure les coses des del punt de vista de l'altre i considerar la gran importància; o sia adonar-se'n tant des d'aquesta òptica com des de la pròpia. I si mitjançant aquesta manera de procedir s'aconsegueix fer canviar els altres, sense ofendre'ls ni despertar el seu ressentiment, s'els tindrà guanyats. Cal repetir que això s'aconseguirà seguint aquesta regla: "Tracta honradament de veure les coses des del punt de vista aliè".

Salomó.

Viatge pel món dels refranys (II)

La pesca era i és una activitat força important a les Illes. Però *Es bon peix s'agafa amb bona esca*, fa referència a la necessitat de tenir bons ormetjos a l'hora d'anar a pescar, però també s'ha de saber posar aquesta bona esca perquè *Amb una gamba petita no se pot agafar bon peix*; a més, cal anar vius i ser dematiners: *Qui dorm no pilla peix*, i cal esforçar-se si se'n vol agafar: *Qui peix vol menjar, es cul s'ha de banyar*. L'estat de la mar també influeix en l'èxit de la pesca: si la mar està moguda hi sol haver bona pesca: *La mar, quan més té més brama*. La pesca en barca duu més ganàncies que la del pescador de canya que no es mou de la vorera, des d'on només treu peixos petits que només serveixen per fer brou: *Pescador de canya més perd que no guanya*. En un altre refrany, aquesta manera de pesca es compara amb el moliner de vent, dues feines que no comporten gaires guanys: *Pescador de canya i moliner de vent no necessiten notari per fer bon testament*. Una barca aturada no guanya res: *Barca parada no guanya nolis*.

Cada cultura gastronòmica té les seves preferències: *De la mar s'anguila i de la terra sa gallina*; i en d'altres contrades diferents *De la mar el mero y de la tierra el cordero*, encara que podria ser degut a una senzilla qüestió de rima més que de gust. Un altre refrany que fa referència al bon menjar és *Es caragols i*

es peixos neixen amb aigua i moren amb vi. I també, amb referències misògines: *Salpa i dona en tot temps és bona, però Pes juliol, ni dona ni caragol*.

Els refranys lligats als mesos de l'any fan referències als treballs del camp, al temps o a fenòmens que tenien alguna funcionalitat en el calendari pagès. El gener, un mes fred i humit, amb dies curts encara que ja es comença a notar el creixement del dia, *Per Sant Antoni una passa de dimoni*, o *Per Sant Sebastià una passa de ca*. Aquesta llargada del dia també es reflecteix en *Per Santa Agnès una hora més*. Aquest mes no convidava a les matinades, fa més bon estar dins el llit: *Pel gener no siguis matiner*; ni tampoc a fer gaire feina: *Mes de gener, mes mal feiner*. És el mes dels trasplantaments, d'excecallar: *Pel gener, poda l'ametler*. La lluna de gener és la millor de tot l'any ja que és la més clara: *Si vols veure la lluna bé, mira-la pel gener*.

El febrer és al mig de l'hivern: *Febreret curt, més mal que es turc*. Gelades, vent, pluges són típiques d'aquest mes. El dia ja s'ha allargat: *Per Sant Blai un pas de cavall*. És un mes bo per sembrar l'alfabeguera: *Per Santa Àgueda sembla l'aufàbega*. El final del mes coincideix amb l'acabament de la caça i la festa del patró dels caçadors: *Per Sant Marcià, s'oronella ve i es tord se'n va*. Abans de la reforma del calen-

dari feta per Juli Cèsar, era el desè mes dels romans, el mes dels morts i dels sacrificis expiatoris, un temps amb una influència considerada com a nefasta, cosa per la qual els romans el feren el més curt de l'any. Ben pensat, amb 28 dies de sacrificis i expiacions, tal volta n'hi hagi prou. Una glosa enigmàtica diu així:

-“Tant m'és jota com fandango com es ball aragonès:
me vols dir tu quin mes és
que ses dones xerren manco?”
-“Encara que tu t'exaltis,
ara mateix t'ho diré:
i encara que no t'ho creguis
és en es mes de febrer.”

El mes de març era el primer mes del calendari romà, dedicat al déu de la guerra, Mart; el segon des de Numa i el tercer des de l'època dels decenvirs fins avui. Durant aquest mes, el sol entra en signe d'Àries, el moltó, i el dia 20 o 21 tenim l'equinocci de primavera i l'inici d'aquesta estació. És un mes mogut, sense to ni so, inestable, quant a l'aspecte meteorològic: *El març marceja*. El sol comença a encalenticir, almanco durant el dia: *Març marçador, que de nit fred i de dia calor*. El sol de març és considerat perjudicial per a la pell, ja que fa aparèixer taques a la cara: *Sol de març, pigues i barbes*, i una vegada que han aparegut són males de llevar: *El sol de març es coneix set anys a la cara*. Les pluges són beneficioses per tots els cereals i les lleguminoses, sobretot per les faves: *L'aigua de març, faves a sacs*. Pel centre de la península Ibèrica, en canvi, l'aigua de març és perjudicial: “*Agua de marzo, yerbazo*”; aquesta contradicció és a causa del diferent període de floració –aquí, a les Illes, el clima fa que els sembrats madurin abans–.

Felip Munar i Munar

TOLDOS
Hnos. MIRALLES

- Toldos • Capotes •
- Falsos sòtils •
- Sòtils de policarbonat •

C/. S. Rafel, 84 • Telf.: 971 24 59 09 • Fax 971 24 63 19
Telf. mòbil: 907 11 12 01 • 07008 Palma de Mallorca

HISTÒRIES DEL SEGLE XX A MONTUÏRI - VI

S'any de sa fam

"... En Bernadet venia al món en una hora malastruga. Duraven entre els terrassans les conseqüències de la mala collita de l'any anterior, que fou tan dolenta i tan buida que perdurà per molt de temps en la memòria dels camperols mallorquins, que la deixaren formulada en la dita proverbial de: *quedar-se espantat com el blat de l'any tretze*". I el cas és que els sementers havien brullat bé i feien esperar unes bones messes, però els sembrats s'espantaren i, a moltes bandes, ni sols pogueren segar, de clars i curts que eren els brins, i a altres bandes les gavelles eren tan poques que no formaven garbes; res no passà a l'era. Una misèria. De les sitges buides sorgí l'espectre de la fam, que planà per damunt els camps agostats, mentre a la ciutat els senyors, canamunts i canavalls, es barallaven i es mataven. Temps aspre i malagradós".

Boom!!! Boom!!! Les canonades i el xiulet de les bales s'espargiren ràpidament per Europa. L'art militar, gairebé no renovat des del temps de Napoleó, va ser revolucionat pel poder de la tècnica i un nou tipus de guerra sembrà de trinxe-

res, filferres i refugis els camps retuts del Vell Continent. Bombes de mà, metralladores, gas verinós, tancs, submarins i tot un farcit de noves armes, conseqüència dels grans avenços científics i tecnològics de l'època, s'experimentaren dins aquell grandios escenari macabre i el resultat, quasi una anècdota, està registrat en els llibres d'història: 13 milions de morts. Tot plegat és conegut com la Gran Guerra o la Primera Guerra Mundial.

Aquest, però, no és el tema que ens ocupa. El nostre àmbit és més petit i insignificant. Només parlarem del poblet del turó, on no arribaren les bombes de la Gran Guerra. Aquell mes de juliol de 1914, quan esclatà, el poblet fou perseguit per un altre genet apocalíptic: la Fam. Els seus habitants no hagueren d'anar al front, car Espanya es mantengué neutral a la Primera Guerra Mundial, però tampoc no pogueren ni segar ni batre el blat sembrat. Havia plogut tan poc que la terra s'esqueixava, crivellada per tot arreu, repudiada injustament per Ceres, la deessa. Així mateix, arrabassaren el blatet, que només tenia

un forc, el més alt. Els pocs grans que havia eren com a llengües d'ocell. Colliren poquíssima llavor, mal granada i magra. Vengué molt just per tornar sembrar l'any següent, però farina no en pogueren fer gens. Els més afortunats aconseguiren comprar-ne, per arroves, de la que traginaren de fora Mallorca els vaixells. Com sempre sol passar, els qui patiren en carn pròpia la fatídica collita i sofriren fam i escassetat foren els més pobres. El record del 1914 com a **s'any de sa fam** perviu, encara en la memòria col·lectiva de Montuïri.

Andreu Benestruc

El darrer espardenyer

El darrer que féu espardenyes a la vila fou en Gaspar "Mosson", a qui veim a la dreta, davant ca seva un dia que allà treballava, que eren molts. La dona que ripunta és la mare d'en Pep "Mosson" i d'en Joan. En mig veim n'Aina "Fustera", una germana d'en Tomeu Sbert. La nina que està asseguda és na Maria García "Mosson", l'esposa d'en Pep "Barber", quan sols tenia dos anys.

(Foto de 1923)

1) Es refereix a l'any 1.613, un calamitos any de fam.

2) Josep Sureda i Blanes.- *Petites Històries*.- Biblioteca Bàsica de Mallorca. Editorial Moll

Fonts bibliogràfiques:

MARTORELL ARBONA, Miquel. *Entrevista a Margalida Servera Rossinyol - de Son Fornés*.- Bona Pau. Maig 1991

MARTORELL ARBONA, Miquel. *Entrevista amb Josep Roca Mayol-Piedós*.- Bona Pau. Novembre 1994

MARTORELL MIRALLES Joana. *Fets de la nostra història dins el segle xx*. Bona Pau. Gener 1982

Concursos de Conte Curt

El termini per presentar obres als Concursos de Conte Curt finalitza el proper 15 de juliol. En tancar aquesta edició ja s'han rebut un nombre considerable d'originals.

La interculturalitat a les Escoles

Cada any s'incorporen al col·legi del poble nous alumnes procedents d'altres països i amb cultures diferents, sobretot marroquins i alemanys. Davant aquesta realitat intercultural del centre educatiu, el professorat cregué oportú dedicar aquest curs escolar que ha finalitzat a la *Interculturalitat*. Aquest tema es treballà al llarg del curs i a tots els nivells, de forma puntual i mitjançant activitats diferents, per tal de donar a conèixer a l'alumnat altres cultures, amb algunes de les quals conviu diàriament, a més de conèixer els problemes amb els que s'enfronten alguns països i fomentar valors de pau i solidaritat.

Per això l'escola sol·licità a la Conselleria d'Educació i Cultura la participació en el programa intercultural d'educació per a la pau i la cooperació *Vivim plegats*. La sol·licitud fou acceptada i com a acte més significatiu cal esmentar les Jornades Culturals, aquest any, Interculturals. Tres monitors i un grup de joves, els dies 9, 10 i 11 d'abril

Nins de l'escola escoltant els sons d'una xeremia mallorquina a la jornades culturals

realitzaren a l'escola diferents tallers de dansa, música, tambors, contes africans, instruments d'altres indrets... per a tot l'alumnat.

Els monitors foren en Beidi Si de Somàlia, na Dounia de l'illa Guadalupe i en Madiop de Senegal. El components del grup de joves eren de diferents nacionalitats. En Madiop, a més, oferí una interessant xerrada a les famílies, organitzada per l'AMPA, en un acte que acabà amb una degustació de menjars típics de diferents països.

També, com no, s'intentà potenciar l'estima per la cultura i les tradicions pròpies de l'illa i durant les jornades hi hagué tallers de crespells, de rubiols, de xeremies... i quatre corregudes que convocà el dimoni de Sant Joan.

A part de les jornades, l'escola organitzà durant el curs altres activitats que mereixen ser esmentades: la historieta representada pel professorat i l'alumnat el Dijous Llader i que duia per títol *Carnaval del món*, la publicació el número 27 de la revista *Puput Xerrador* amb el títol *Interculturalitat*, la celebració del Dia de la Pau amb la creació del món de forma simbòlica i l'exposició d'objectes d'altres cultures muntada al gimnàs del centre.

El professorat

PREFABRICATS

Manera

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

**FABRICACIÓ
DE
BALUSTRADA I
BIGUES DE TAU LÓ
IMITACIÓ FUSTA**

**Servei de transport
propí per a tota l'illa**

MAGATZEM I OFICINA:
Ctra. Manacor, Km. 28,5
07230 Montuïri (Mallorca)

Tels. magatzem: 971 64 67 44 • 971 64 60 95
Tel. particular: 971 64 61 73

Aquesta revista ha sebut el suport de

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

S'ha dit que...

PER MONTUÏRI

A principis de mes un grup de brètols (gamberros) varen rompre vidres de cotxes als carrers des Cossiers i de sa Torre i de dins qualque vehicle robaren un ràdio-casset. Sembla que foren joves de fora poble.

+++

Es va celebrar un matrimoni a l'església entre un negre i una dona blanca, el qual va ser molt comentat, ja que era la primera vegada que se contemplava una unió d'aquest tipus al nostre poble. Els dos eren externs.

+++

Després de sortir als diaris l'acord entre els propietaris de Son Fornés i l'Ajuntament, molta gent n'estava contenta, ja que així hi haurà moltes més facilitats per poder visitar el conjunt talaiòtic. I... serà del poble!

+++

A la fi surt una iniciativa de l'Ajuntament respecte als joves menors de trenta anys que vulguin construir la seva primera vivenda. Se'ls subvencionarà amb un 95% en el permís d'obra!

+++

Pel cafè es comentava que una sèrie de cans varen matar unes quantes ovelles per la banda de Pola. I eren d'un algaí.

+++

Després de llegir la notícia al "Diario de Mallorca" que se cerca dimoni s'han sentit comentaris de tot tipus. Ara la gent es fixa més en aquells que ho podien fer bé i, sobretot, pel seu comportament ho semblen.

+++

Després de comentar-se els fitxatges que pretén fer el CE Montuïri per a la propera temporada, ja n'hi ha que diuen que volen pujar de categoria. No serà excessiu?

+++

És incompreensible que essent el President del Govern, d'Algaída, i el Vicepresident, de Montuïri, a la nova carretera es projectin 10 rotondes i 5

TERTÚLIA SANA

sortides. En conseqüència tothom creu que en lloc de ser més ràpida s'emprarà més temps i fins i tot n'hi ha que diuen que per anar a Ciutat serà més ràpid per Sencelles o per Lluçmajor.

+++

Un digué que quan facin la carretera nova de Son Ferriol a Montuïri, amb 10 rotondes, els cotxes podran arribar amb 18 minuts. L'altre li contestà: "Sí, però a l'aire, volant".

+++

Un altre demanava si els "quintos" encara han de fer el servei militar. La contesta fou aquesta: "No, ara faran servei social al poble i atendran les persones necessitades".

+++

El dia que es clausuraven les celebracions set-centenàries es comentava que ara s'elaboraria una ruta turística de Montuïri. Així, diuen, està previst.

+++

Haver tallat la carretera uns quants dies devora el futbol ha suposat una petita molèstia per als montuïrers que cada dia van a Ciutat. No tots ho han agafat bé.

+++

En Joan Mas, d'Unió de Pagesos, reivindica un carril per a tractors, a la nova carretera de Son Ferriol a

Montuïri. I fa bé!

+++

A l'Ajuntament de Montuïri —digué un— amb freqüència hi ha discussions a l'entorn del caràcter públic dels permisos d'obra. Qualsevol ajuntament ha de defensar la transparència de la seva gestió —contestà l'altre.

+++

El Molí d'en Ferrando sols conserva una aspa. A les altres ja fa uns mesos les hi va llevar el vent. Ara ningú les hi torna posar. L'estat és llastimós. Qui ho adobarà?

+++

Propietaris de terrenys veïns a la pedrera des Coll de sa Grava estan indignats perquè ja fa més de dos mesos que el Tribunal Superior de Justícia de Balears va prendre una resolució prohibint utilitzar explosius i encara continuen les detonacions. No saben que han de fer i es troben deseparats.

+++

Que tots els punts de l'ordre del dia del darrer ple s'aprovassin per unanimitat donà que pensar a més d'un. S'ha arribat a dir que hi havia acords ocults entre els regidors d'un i altre partit. Així i tot qualcú ho qüestionava.

En Xerrim

L'AJUNTAMENT INFORMA

Resum de l'acta de la sessió plenària ordinària celebrada dia 5 de juny de 2001

Comunicacions de batlia

1- Aprovació definitiva del Pressupost General de l'Ajuntament de l'exercici de 2001.

2- Ordenança municipal reguladora de l'execució d'obres i ús de la via pública.

3- Contracte d'arrendament del local de carrer Major nº 10.

4- Memòria de Newtec.

5- De la Mancomunitat del Pla: a) Valoració dels productes locals, i b) Documentació sobre sessions plenàries.

6- Consorci d'Aigües del Pla de Mallorca.

7- Presentació del Pla Territorial de Mallorca.

8- Visita del President del Govern Balear a la Depuradora.

Escola de Música: Expedient de concessió de la gestió indirecta

S'acorda establir el servei públic de l'Escola de Música de Montuïri, el qual haurà de ser gestionat indirectament mitjançant concessió.

Conveni urbanístic Son Fornés

S'acorda aprovar i signar el conveni urbanístic referent a la gestió i plantejament de la finca de Son Fornés, acceptant el seu contingut, i declarar la innecessarietat de llicència de segregació segons la Llei de sòl rústic, així com la intenció de l'Ajuntament de dur a terme les infraestructures públiques que suposen la conservació, restauració, recatalogació, actualització i exposició pública dels elements que la integren.

Modificació de l'Ordenança de l'impost de construccions, instal·lacions i obres

S'acorda concedir una bonificació de l'Impost de construccions, instal·lacions i obres del 95% a aquelles persones que tinguin entre 18 i 30 anys, promotores de vivendes de nova planta o adequacions d'edificacions per a vivenda, i es comprometin en ambdós casos a tenir-la com a residència habitual durant un mínim de

cinc anys. Els pressuposts bonificables seran aquells iguals o inferiors a 25 milions de pessetes.

Carta d'Aalborg i Lisboa. Agenda 21 local

S'acorda subscriure les cartes d'Aalborg i Lisboa com a documents bàsics per adquirir un compromís d'adopció d'estratègies locals de sostenibilitat, eix fonamental de l'actuació municipal per al desenvolupament d'un pla d'acció local dins el programa d'acció ambiental, i iniciar els treballs d'implantació de l'Agenda 21 i incorporar-la al programa de municipis verds.

Composició literària per a l'himne municipal de Montuïri

S'acorda aprovar la composició literària de la lletra elaborada per a l'Himne Municipal de Montuïri, per D. Pere Orpí Ferrer sota l'encarregament de la Comissió del 700 Aniversari de la Fundació de Montuïri.

(Tots els acords foren presos per unanimitat)

Precs i preguntes

1- (Ginard) Com està el tema de l'aigua de la síquia del camí Pelut?

R- Recursos Hídrics que cada any la feia neta, enguany no li ha feta. I si no queda més remei l'haurà de netejar Ajuntament.

2- Davall la piscina hi torna haver material emmagatzemat i la porta està oberta.

R- Se solucionarà.

3- El 31 de juliol s'acaba el termini per abonar la renda del bar del futbol.

4- A reunions de la Mancomunitat hi manca el batle.

R- Presenta excuses.

5- Essent que algunes pedres del passeig es mouen, convé que de tant en tant es reparin.

6- Assumptes del darrer ple, pendants.

R- L'Arquitecte encara no ho té tot llestí.

7- Informació sobre projectes urbans.

R- En estar tots a punt es podran veure 8- (Nicolau) Maneres per accedir al talaïot de Son Fornés.

R- S'ha de tornar fer net, s'ha de controlar i després es podrà visitar lliurement. S'encarregarà la Fundació.

9- (Verger) Demana fer un ple per presentar el programa de festes.

10- (Servera) Proposa organitzar una visita dels regidors al museu i que se'ls expliqui un poc tot.

11- Per diferents carrers hi ha bastants de cotxes abandonats. Suggereix que els retirin.

12- Creu necessari actualitzar els Estatuts del Cossiers.

(Es planteja la conveniència de renovar les persones cada deu anys. Per a enguany s'ha de canviar el dimoni i s'ha decidit oferir-ho als cossiers i s'està a l'espera de la seva resposta).

13- (Miralles) Exposar la conveniència de la municipalització de l'escoleta

El batle comenta la voluntat de fer un casal de cultura a la rectoria.

14- El club de tennis ha hagut d'estar aturat des del desembre perquè s'havia d'arreglar la pista.

R- Aviat estaran acabades les pistes per jugar, ja que se n'havien fet ganes.

15 (Servera) Es traslladarà la Biblioteca aviat? Es va preveure retornar-la als baixos de Ajuntament.

R- El batle diu que actualment no és possible i torna explicar el desig d'un futur casal de cultura.

16- (Miralles) Es va crear un problema d'aigua a l'Escola d'Educació Infantil i varen estar un parell de dies sense. Suggereix la conveniència de tenir un telèfon per a aquestes urgències.

R- El batle diu que hi varen anar i que si tenen un altre problema que el cridin a ell.

17- (Ginard) Es va llegir una sentència a un diari contrari a l'Ajuntament sobre els requisits de català a secretaria i el temari que s'ha de seguir.

18- L'edifici aixecat a l'entrada del poble, en Es Revolt, dona una pessima imatge.

R- No tot és negatiu! Aquesta gent crearà llocs de feina.

Recital de poesia

Dia 8 poguérem escoltar un interessant recital de poesia que ens oferiren els també poetes Vicenç Calonge i Francesca Pons a l'entorn d'un centenar de poetesses dels segle XX i XXI, les més joves de 23 i 24 anys.

Noves generacions

Dies abans, els 30 de maig, amb la presència de la presidenta regional de Noves Generacions del PP, Marilén Garcias, el secretari Joan Simonet i el president del PP local, Biel Matas, es va dur a terme la constitució de la junta de Noves Generacions del Partit Popular a Montuïri. la qual va romandre així: president: Jaume Bauçà; secretari, Rafel Alcover i vocals: Jaume Ramonell, Sebastià Canyelles, Catalina Maria Ribas, Miquel Canyelles, Joan Miralles, Joan A. Ramonell, Miquel Joan Gil i Tomeu Verger.

Final de curs de l'Escola de Música

Dia 30 al vespre l'Escola de Música va oferir el seu concert extraordinari de final de curs, a l'església. Actuaren tots els alumnes, des de nins de 4 anys fins a jo-

A dalt veim Vicenç Calonge i Francisca Pons en un moment del recital de poesia, i a la dreta, un dibuix de Mateu Rigo, de la plaça, amb algunes persones i els fassers com a fons i ornamentació.

ves acabats, amb els instruments que en van aprenent. Ja cap a la fi hi va col·laborar la coral "Mont-Lliri" i finalment rebieren una distinció a l'entorn d'una dotzena d'alumnes que aquest curs han acabat l'aprenentatge. Una festa agradable en la que el públic va correspondre, encara que s'allargàs excessivament.

Atur

Segons dades socioeconòmiques facilitades per la Direcció Provincial de l'Institut Nacional de Col·locació, a Montuïri, a final d'abril, figuraven 34 persones registrades.

La banda, a Itàlia

Dia 6 de juliol començarà el viatge d'una setmana a Itàlia de la Banda de

Música de Montuïri. Una expedició composta per 65 persones (entre músics i acompanyants) i que visitarà diferents ciutats i llocs emblemàtics d'Itàlia, i dia 11 horabaixa a Roma, a la plaça del Panteón, oferirà un concert. No serà possible tocar davant el Papa perquè dia 9 es trasllada a Castelgandolfo.

Diada per a l'esclerosi múltiple

El proper 8 de juliol a la piscina municipal tindrà lloc una diada de solidaritat i sensibilització per a l'esclerosi múltiple, una malaltia neurològica que afecta el sistema nerviós central, més freqüent entre joves adults i que en el món la pateixen uns dos milions i mig de persones. En aquesta diada de "Mulla't" un equip dinamitzador orientarà les activitats i oferirà informació.

bar

Ca na Poeta

music

CARTA AL DIRECTOR

UNA DE "POPURRIS MAÑANEROS"

El matí del passat 27 de maig despertà un dia esplendorós amb una lluminositat excel·lent i una agradable temperatura que convidava a l'excursió de caire cultural i patrimonial que es faria pels indrets més interessants del meu estimat poble. El matí, com "veis", acompanyava i la visita va ésser un èxit: em va agradar molt l'explicació donada pels joves guies que en detall explicaven les riqueses de caire patrimoni - artístic que tenim al nostre poble. S'ha de prendre bona nota perquè aquest tipus d'actes es fomentin dins el nostre poble. Una vegada feta "la introducció" de l'ambient descrit, hauré d'entrar a fons dins uns dels temes que avui ens ocupen.

El primer que vaig notar va ésser la manca, l'absència, la invisibilitat de molts dels integrants del grup "S'Esbart des Pla", (es veu que a S'Esbart aqueixa vegada ses 14.000 que cobra del "ala" no pesaren tant com altres vegades, per-

què cobrà 14.000 "cuques" per excursió feta dins el nostre terme, ja té "formatjins"! la veritat és que jo no som gens observador i no em vaig donar compte, però "qualcú" m'informà del detall, i com que l'assumpte em picava vaig gratar, una "espipellada" d'aquí i un altra d'allà i vaig arribar a saber que el "grueso" de S'Esbart havia partit aquest mateix dia per altres indrets (a menjar-se una "paieia", no eren a cap sortida de les programades, ja l'havien feta el dia 13 i per cortesia no es celebrà aquest dia la festa del primer de maig), ho feren aposta o sense voler?, no ho sé, la qüestió és que no hi eren, em va saber greu ja que en tenen un que és el comptador de persones que van a les excursions, i per tan no tendrem el número exacte de participants dins aquesta diada de cultura i degustació d'una excel·lent paella que es produïa devers les dues de l'horabaixa en el recinte des Dau (va ésser tan bona, que n'hi va haver que n'ompliren una bossa de plàstic pel ca).

El segon que em va picar, (i jo grata qui grata) va ésser l'interès d'un grapat de gent, (el temps de la visita cultural) dic un grapat, per què amb els dits de la ma els puc contar, i dic gent per no anomenar-los, amb noms i llinatges. Aquests "amics" meus volen (com els ocells) confondre a la gran massa, dient que m'havien censurat els mateixos meus, "mentida podrida", per un article de Sa Guineu Blava.

El mes passat havia de sortir a la *Bona Pau* aquest conflictiu article i al final la Censura a més de canviar-me el títol del que va sortir, m'impediren publicar el mencionat article, en el que pretenia donar les gràcies als meus "amics": Sr. Felip Munar, Sr. Gabriel Gomila i Sr. Jeroni Nicolau. Aquest escrit al qual faig referència no s'ha publicat mai a la *Bona Pau*. Els qui ho van prohibir ara escampen altres "berbes" (dient que atacava a un dels meus, vosaltres "sufrits" lectors, veureu que no són més que "ximpleres i bajanades", aquests arguments buits de tota lògica que esgrimeixen aquests personatges). Inclòs la senyora d'un d'aquests tres afectats, cercava qui li cantés "ses quaranta" al seu estimat, dient que "Sa Guineu Blava" no podia ésser mai jo, tan poc em valora aquesta senyora? Ja procuraré jo donar-

li motius perquè estigui alegre el major temps possible i amb les meves "rondaies" i "coverbos" procuraré que pugui dormir arreu tota la nit.

Bé, el tercer, i canviem de "tercio", diré que a la Bona Pau d'aquest mes passat, a una entrevista al cap de l'oposició i un càrrec "rimbombant" del Govern Balear, "Don" Mateu Ginard, fa menció i s'equivoca damunt "Sa Guineu Blava". Bé, ja que vostè fa referència a la meua persona, procuraré dedicar-li unes línies perquè vegi que encara que no faci comentaris damunt vostè m'ha de perdonar, però fins ara tenia i tenc temes més interessants amb els que entretenir al personal, que en gent com la vostra senyoria, es evident que unes "parauletes" per al·lusions si que els hi he de dedicar.

Bé "Don" Mateu, jas que vostè que VIU d'una paga de càrrec polític elegit a DIT i que li paga'm entre tots els mallorquins, i com que Montuïri es Mallorca, ja ho sap, els montuïrers li "pagam" part de la mesada. Però xerrem de les alegries del seu nomenament. El poble reconeix la pinta de "burgès" que vostè ha adquirit, la metamorfosi que ha experimentat, (amb una paraula a tirat "es corc") ha canviat el seu aspecte i al parèixer els seus gusts, quin "LUC" més esplèndid que vostè exhibeix! Que està de lluny aquell temps d'espardenya, capell de palla i somera tirant del carretó.

Ja per acabar vull agrair la mostra d'ànims que he rebut per part de molts dels lectors de la revista *Bona Pau* i que m'han dit que segueixi en la línia que m'he traçat. Gràcies a tots vosaltres per donar-me força per seguir. Fins i tot m'han donat l'enhorabona persones que ni jo ni "voltros" vos ho "imaginaríeu" mai. Conta-me coses, perquè jo les pugui transmetre als altres montuïrers, Esper i desig la vostra col·laboració.

Amb sap greu pels detractors, una altra vegada procuraré ser més benèvol.

Sa Guineu Blava

centre
d'anàlisis
biològiques
s.a.

Anàlisis Clínicas

Antònia Sastre Barceló
Farmacèutica

Consulta: Dilluns, dimecres i
divendres: de 8'30 a 10 hores

Carrer l'Almoina, 49
Porreres
Tlf. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas, Asisa-Muface, Agrupació
Mútua, Axa-Mare Nostrum, Imeco-Caja Salut,
Groupama, L'Aliança Novomèdic...

Es projecta que la carretera Palma-Montuïri sigui desdoblada

El projecte comprèn: 25 kms. de carretera, 324 accessos a finques, canvi de sentit cada dos kms., supressió de travessies i girs a l'esquerra, 10 rotondes, 5 desviaments soterrats

Han sorgit moltes veus contradictòries

La Conselleria d'Obres Públiques del Govern Balear va presentar dia 13 de juny passat un estudi informatiu de la primera fase del desdoblament de la carrete-

ra, entre Son Ferriol i Montuïri. Un ambició projecte que suposa la incorporació de 10 rotondes i 5 desviaments soterrats en els 25 kms. de traçat, la qual cosa indica que cada 2 kms. es trobaran rotondes que permetran el canvi de sentit, ja que no es podrà sortir mai per l'esquerra.

L'estudi preveu que el trajecte de Montuïri a Palma es pugui fer en 18 minuts a una velocitat de 100 kms. per hora. El projecte inclou una mitjana enjardinada o una barrera de protecció que separarà cada sentit de circulació, així com consruir variants a Son Ferriol, Casablanca i Algaïda. S'hauran d'expro-

piar finques i el pressupost total es xifra en 5.800 milions de pessetes. El projecte podria ser adjudicat l'any 2002 i estar enllestit el 2004. El final del desdoblament acabaria en Es Creuers. Actualment hi transiten una mitjana de 20.000 vehicles diaris i es preveu que l'any 2010 sien 34.200 i 40.000 en el 2020, ja que s'apunta a un 2'5% anual de creixement.

Durant la segona quinzena de juny se sentiren moltes protestes criticant la multitud de rotondes i desviaments, la qual cosa no facilitarà gens el trànsit ni la velocitat prevista i ja s'apuna que aquest projecte podria ser modificat.

Ortopèdia MANACOR

**Àngel
Ascaso
García**

**TÈCNIC
ORTOPÈDIC**

Plaça Rector Rubí, 3
Tlf. 971 552 614
Fax 971 462036
07500 Manacor

Montuïri

971 646 460

Bar Can Pieres

Eudald Guillaumet Anton

El restaurador que ha renovat el portal major de l'església

No l'imaginam sense fer res i mans aplegades. És una persona activa que es mou a conseqüència d'una inquietud que l'absorbeix completament: els seus treballs de restauració.

Eudald Guillaumet Anton es dedica a restablir, reparar o renovar, especialment la pedra, escultures, pintures murals i rupestres, així com també dibuixos i altres obres d'art que han sofert l'acció del temps o d'altres elements disgregadors. Un treball delicat i de gran responsabilitat.

Conseqüència dels seus nombrosos i llargs viatges a països exòtics, sempre motivat per la seva feina, té per contar. De conversa fluïda i interessant en grau summe, hem canviat impressions amb ell durant quasi una hora. Se li nota de cop la seva professionalitat. El temps ens ha passat volant. Procurarem reflexar amb fidelitat el nostre diàleg. El temps que disposam és curt. És de desitjar que s'hagin tocat els temes més interessants.

Nasqué a Andorra la Vella -capital- el 25 de maig de 1952. Persona de gran vitalitat i treballador, ha estudiat a Roma i a l'Institut Central de Barcelona. Té també estudis de Belles Arts.

- Dins quina professió l'hem de catalogar?

- D'un mode general com a restaurador, però dedicat especialment a recuperar, a recuperar la pintura mural, la pe-

A principis de juny va romandre restaurat l'escut de 1643 que remata el portal major

dra i la pintura rupestre.

- Podria fer-nos breument una relació dels principals treballs que ha realitzat dins la seva professió i al llarg dels anys?

Està un moment pensatiu.

- Ho intentaré -ens diu. Per començar he de dir que de 1975 a 1992 vaig esser el responsable de la restauració a Andorra. A les ordres de la Unesco vaig anar a Bolívia per dedicar-me a restaurar els murals de la revolució de 1955, obra d'un deixeble de Diego Rivera. He estat

A Egipte va treballar en la conservació de les tombes de la Vall dels Reis. I contractat per la UNESCO restaurarà murals a Bolívia

després a Egipte, on vaig treballar en projectes per a la conservació de les tombes de la Vall dels Reis. En aquest país també em vaig dedicar a preparar restauradors egipcis dins el projecte "Restauració Tomba Nefertiti". Aquest darrer treball era un encàrrec de la "Fundació Paul Getti", al qual m'hi vaig dedicar dos anys... Continu?

- Endavant, per favor.

- Després a França on vaig restaurar les grutes de Rouffignac, Font-de-Gaume, Arci-Sur-Cure i Chauvert. Altra volta, per encàrrec de la Fundació Getti vaig passar al Yemen per elaborar el projecte d'una mesquita. D'aquest país, a Jordània, a instàncies del seu govern, on vaig treballar en un projecte relacionat amb les runes de la històrica Petra...

- Crida l'atenció el que molts d'aquests treballs són finançats per fundacions o entitats privades. A què es deu?

- De fet moltes vegades és així. Ho atribuec que generalment les entitats oficials no tenen mitjans suficients per finançar-ho. Els grans projectes internacionals de restauració són finançats, efectivament, per entitats privades com Getti, Fundació Ford, Fundació Aga Kan, Institut Gulbenkian...

- Com és natural també deu haver realitzat cert nombre de treballs dins el nostre país?

- Sí; he treballat també a Andalusia, a la Seu d'Aragó, dins el país Basc, a la portada de Sant Pere de Vitòria, a Sant Sebastià, la portada de Sant Vicenç, també a Catalunya; a València vaig ocupar-me d'unes pintures rupestres.

- Està parlant de pintures rupestres. Ens permetrà exposar-li un inte-

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11

Pol. Son Castelló

07009 Palma de Mallorca

rrogant un poc fora de context: un important i prestigiós historiador del cinema referint-se a les pintures de les coves d'Altamira feia notar que en la Prehistòria els autors de les esmentades pintures ja tenien una inquietud: donar vida, mobilitat a les imatges, dotant els animals amb vuit cames; o sia que podrien haver estat uns avançats i amb les mateixes inquietuds dels inventors del cinematògraf. Què ens pot dir del fet?

– No ho dubti. Li diré més: quan entren dins la gruta portant una làmpada amb la mà, segons com la mogui dona la impressió que les cames dels animals es mouen.

– Ens pot dir l'obra o les obres d'art que més ha admirat?

Després d'estar uns breus moments en silenci, contesta:

– Miri: una de les sensacions més meravelloses que he experimentat fou davant les pintures de la gruta de Lascaux, a França. Quan sortia estava tan impressionat que els genolls em tremolaven.

– Sabem que també ha treballat a la Catedral de Mallorca. Pot donar-nos amb breus paraules una opinió del nostre primer temple?

– Per a mi fou una sorpresa. Dins aquest gran temple s'hi conserven importantíssimes obres d'art. Sé que no dic cap novetat. La Catedral és una joia magnífica per la seva bellesa arquitectònica i a més la qualitat i riquesa artística de les obres que conserva.

– Quina és la darrera obra que ha restaurat?

– La darrera és la que duc a terme actualment; o sia la restauració del portal major de l'església de Montuïri i que encara no he acabat. L'anterior fou la restauració dels dibuixos de Joan Miró, plasmats a la paret del seu taller de Palma.

– I... digui: quins materials, procés o tècnica emprà per al portal de la nostra església?

– El tractament que es dona a la pedra no és el mateix en tots els casos. Les aplicacions físiques, químiques o solucions mecàniques depenen de la classe de pedra que s'ha de tractar i a l'acció que ha tingut el temps i qualsevol classe d'elements damunt ella.

– A què es deu la deterioració del

Segons el restaurador
"El retaule de Sant Pere és una peça de gran delicadesa"
"Teniu una pintura rellevant, una gran obra"

portal del nostre temple?

– El que té la pedra d'aquest portal és un mal molt comú actualment i que s'anomena vulgarment mal de la pedra. El que procuram amb el nostre tractament és aturar el procés de degradació que està sofrint... no es tracta de fer o deixar un portal nou, sinó més bé de conservar-lo.

– Hem observat que té dos ajudants amb vostè. Treballa sempre en equip o tot sol?

– Generalment treball en equip, però

certs treballs delicats, com la pintura rupestre, els duc a terme tot sol.

– Una opinió sobre els nostres molins?

– Els molins de Montuïri m'encanten. Si depengués de mi els vestiria tots.

– Li apuntaré cap a una altra part, però damunt el mateix tema: els qui estimam el nostre poble, quan ens giram cap al campanar, no en podem evitar, preocupats, un comentari so-

(Continua a la pàgina següent)

Ferreria Rafel Miralles

Més de 20 anys
treballant el ferro

Carr. Palma-Manacor s/n • Telf. 971 64 62 88 • Montuïri

Restaurant
Cas Carboner

(DIMARTS TANCAT)

REFRESCS DE NOCES, COMUNIONS, BAPTISMES...

Ctra. Manacor, km. 28 • Tlfs. 971 64 65 04 - 971 64 40 66
07230 MONTUÏRI

(Ve de la pàgina anterior)

bre ell i els seus dos corredors. Què opina del seu estat?

– En principi només li puc dir que valdria la pena fer un estudi per saber amb exactitud el grau d'esgavellament en què es troba.

– Dins la seva professió vostè es troba amb una situació privilegiada per admirar nombroses obres d'art.

– És així –ens diu amb un cert aire pensatiu–; el que passa, però, durant el temps que estic mirant el quadre, si es tracta de pintura, per exemple, veig també els estralls que el temps li ha produït, degut a la meua professió precisament. És una espècie de plaer agredolç.

– Ha vist el retaule de Sant Pere?

– L'he admirat. És una obra de gran delicadesa amb una restauració molt ben realitzada. En el vostre temple teniu una pintura rellevant, una gran obra.

– Una pregunta tòpica: podria fer-nos una definició breu de l'art?

Quan ens contesta, la seva mirada s'està perdent molt enfora.

– L'art –ens diu– és la recerca de la bellesa, és l'expressió d'un sentiment des

de la prehistòria fins avui. En tot art, l'artista expressa els seus sentiments i els provoca o els desperta als qui admiren la seva obra.

– La darrera pregunta: quina qualitat és la que més admira en una persona?

– El calor, el sentiment d'humanitat que es desprèn d'ella, la seva sensibilitat.

Són les opinions, el mode d'esser d'Eudald Guillaumet qui, dit sia de pas, fou també, durant dos anys, assessor científic de la sèrie de TV-3 "L'Oblid del passat", de nombrosos capítols i que fou guardonada amb nombrosos premis internacionals. Un mestre de la restauració. Ell, com hem assenyalat abans, té l'oportunitat d'estar en contacte i admirar les grans obres d'art que des de la Prehistòria fins avui ens han deixat les generacions que ens han precedit. La seva intervenció és vital per conservar-les o retornar-les altra volta al seu antic esplendor.

Les seves mans reintegren la bellesa a les obres artístiques que ens deixaren

1928 (Anys del xarleston)

Quatre jovenetes montuïreres que l'any 1928 es posaren el millor vestit que tenien i a la moda d'aquell temps per fotografiar-se i avui totes ja ens han deixat; la darrera, a principis del mes passat, la qui està a la dreta: na Magdalena Sastre Roca "Pellusca". Les altres tres, començant per l'esquerra són Catalina Verger "Pelut", Jerònia Miralles "Mulinera" i Francisca Roca Castellà "Petrera"

pintors, escultors, dibuixants... artistes de tot tipus. El nostre deure és conservar-les per a les noves generacions.

Miquel Martorell Arbona

mes a mes més confiança

per a gaudir de tot

"SA NOS TRA"

CAIXA DE BALEARS

Gent de confiança

Area de servei Ses Jardines

Estació de Servei

Mini-Market • Rentat de cotxes

Bar Restaurant

Berenars • Cuina casolana

Carr. Palma-Manacor Km. 29'3 • Tlf. 971 64 61 46 • Montuïri

Imatge i pensament

O Tempora! O Mores! (I)

Oh Temps! Oh Costums!

Al 8è itinerari, urbà i darrer, ens digueren que el Montuiri anterior al 1300 estava ubicat a l'actual carrer d'Es Molinar. Podríem considerar la placeta de can Marc com el centre d'aquell petit poble, tot el petit que vulgueu, però encara avui perdurant i crescut. De la imatge inclosa en aquest treball, en podríem dir el nostre bressol, la nostra primera pedra, l'origen. Oh aquell temps!

Ulisses, combatent a l'antiga guerra de Troia, era rei d'Itaca, petita i pobra illa de Grècia occidental. Mentre que Agamèmnon, també combatent a la mateixa guerra, era rei de Micenes, ciutat envoltada de nobles murades i centre de la primera civilització grega. ¿Estimarà més Agamèmnon la seva pàtria gran i fecunda que Ulisses la seva reduïda i àrida?

Sèneca, a la carta 65, respon: De cap manera! Ningú estima la seva pàtria per esser gran, sinó per esser LA SEVA. «Nemo enim patriam quia magna est amat, sed quia sua». Aturem-nos, per favor, i reflexionem un poc el pensament manifestat. No perdrem el temps.

En un dels seus brillants discursos, Ciceró expressa la mateixa idea quan afirma que Ulisses, el sapientíssim baró, anteposaria la seva Itaca, res més que un petit niu fet damunt les asquebroses roques, a tot l'esplendor del gran Imperi Romà. Clar que sí: Itaca era l'illa d'Ulisses, LA SEVA.

Un exemple radical i colpidor del que estam dient és el poble d'Israel. La coral "Mont-Lliri" ens ho proclama cada vegada que interpreta el cor patriòtic de l'òpera Nabuco de Verdi. Des de l'any 70, Israel, expulsat de Palestina per Titus i dispersat aquí i allà en diferents

grups, ha viscut en la Diàspora. Gairebé 20 segles vivint diàspora, separació, sense territori. Però sempre conscient de la seva petita pàtria perduda, sempre recordant la seva petita pàtria perduda i per això mateix mai perdent la seva noció de poble i de TAL poble.

Avui el Reial Club Esportiu Mallorca camina encollat amb els més grans. Els diaris l'anomenen "el once rojillo", "el conjunto rojillo", "el equipo bermellón". Quan era un modest equip de segona o abans, quan encara jugava amb el Constància d'Inca, els seus fervents seguidors l'anomenaven "Mallorqueta, Mallorqueta". L'equip no era de prime-

ra; ni tan sols de segona; només estava a tercera... Sí que és veritat, però el Mallorqueta era el seu equip, EL SEU.

Josep Oliver i Verd

Continua a la venda el llibre
**Montuïrers que han
deixat petjada**

OMEGA

EGGA

Cindy Crawford's choice

New Constellation

Ω
OMEGA

The sign of excellence

JOVETIC
Fermin

Discurs del primer investigador de Son Fornés: L'arqueòleg Vicenç Lull

"Es pretén fer un centre d'investigació i un altre de documentació al poble"

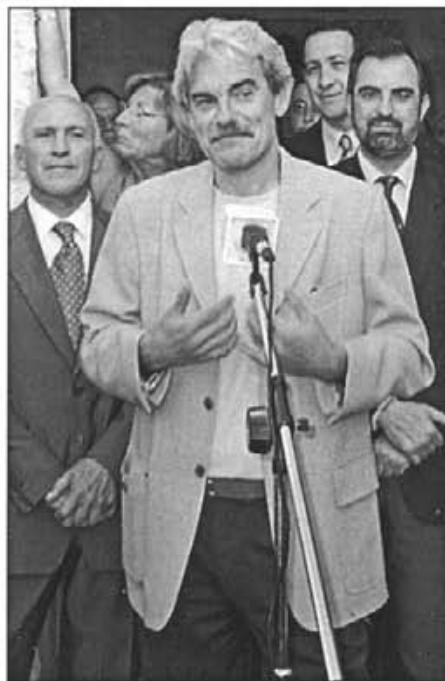
Les universitats de Cambridge, Oxford, Nuevo México, Stuttgart, Newcastle... estan disposades a col·laborar

El dia de la inauguració del museu arqueològic de Son Fornés en Es Molí des Fraret el passat 1 de juny, el Dr. Vicenç Lull, director de les excavacions des del primer dia, va pronunciar un parlament que no poguérem reproduir en el número anterior per manca d'espai i de temps, però així i tot el publicam tot seguit per considerar-lo bàsic dins la història del poblat talaític.

Fa més de 25 anys que vaig arribar a aquest poble i vaig trobar en Pep Sanz, mestre d'escola en aquell temps, i va ser el qui em va mostrar Son Fornés. I així va començar tot.

Aquells anys varen esser molt difícils, molt durs; eren anys de somnis i d'insomni total. Aleshores jo voldria recordar tota una sèrie de persones bàsiques. La primera de totes és Margalida Figueres, que ja és morta, la qual fou la persona que amb el seus doblers, amb la seva manutenció, amb tot, ens va permetre excavar al llarg de les primeres campanyes, perquè l'ajut ministerial era dolentíssim, horrorós. Llavors aquesta persona ha estat fonamental a Son Fornés, apart de Josep Sanz que el va descobrir.

Les segones persones que voldria es-

mentar són les primeres companyes que vaig tenir aquí, en el treball; companyes de professió, arqueòlogues, que són sobretot Maria Encarna Sanahuja, Pepa Gasull i Tere Diez. En un moment també bastant difícil varen aixecar una mica aquest jaciment.

Després d'això, la tercera cosa que voldria dir és també recordar els treballadors de Montuiri i de Lloret. Sense ells seria impossible parlar de Son Fornés. Aquesta gent —alguns són aquí, però altres ja són morts— en Jaume Rigo, en Toni Mora, en Joan Mostatxet, en Rafel Regis, Biel Amengual, Baltasar Gelabert, Miquel Amengual... Tota aquesta gent ha estat bàsica, amb un interès excepcional, a vegades sense cobrar. Ha estat una experiència única. I això és bàsic.

Tot aquest esforç va suposar poder aconseguir la primera monografia arqueològica d'aquest poblat. Fa molt de temps. Estava feta l'any 1979. No vàrem trobar cap espònsor a les illes i vàrem haver de publicar això a Oxford. I a més va esser la primera monografia arqueològica escrita en idioma no anglès i publicada a Anglaterra. Tot això ens dóna una idea de les dificultats que hi havia en aquella època. Això és la prehistòria de Son Fornés.

El passat immediat té molt més mèrit. També per una cosa quasi miraculosa, diria. Una persona em va trucar en referència a en Pep Sanz i em va dir que tenien interès en continuar les excavacions a Son Fornés. Aquesta persona era d'una associació filantròpica, que és el Rotary Club Palma-Almudaina. Aquesta persona és en Gabriel Sampol. Després va trucar Gabriel Juan, i sobretot vàrem conèixer la que crec és la persona que ha donat l'alè d'aire necessari per aixecar això i continuar caminant, que és Fernando Pinya.

Després d'això vàrem pensar que el millor era una fundació. En principi pensàvem que excavaríem, però nosaltres vàrem dir que si no es recuperava tot el material que estava llançat d'alguna manera als fons dels museus, no continuàvem. I és així com també estàvem disposats a fer una cosa totalment nova, que és un museu local i monogràfic.

Vàrem fer la Fundació. L'Autònoma s'hi va afegir; l'Ajuntament de Montuiri, des d'en Joan Ramonell fins al nou alcalde, que és Gabriel Matas, va fer també un

esforç molt gran: vàrem fer la Fundació. I això és la primera cosa que hem fet. Supòs que us agradarà.

Però no sols és la primera cosa que feim i no la més important. Ara tenim dues qüestions fonamentals: Primer, la restauració del jaciment i després reiniciar les excavacions. I això, pens, que no tenim cap dubte que les institucions autonòmiques, les autoritats, donaran el recolzament necessari per a una tasca d'aquest tipus.

Després d'això tenim també un somni. I és fer un centre d'investigació i un centre de documentació al poble. I comptam amb el recolzament, capital mòbil, investigadors, etcètera, d'universitats molt prestigioses i que faran això d'una manera quasi gratuïta sempre que sia rendible per a aquí. No parlaré de la gent, ja que supòs que a la majoria no la coneixeu, però sí de les entitats: la Universitat de Cambridge, la universitat d'Oxford, la universitat de Nuevo México, Stuttgart, Newcastle... estan totalment disposades a col·laborar, perquè això és una tasca raríssima i és una iniciativa extranyíssima i feta des d'un poble molt petit. Aleshores aquest centre de documentació i d'investigació tindrà com objectiu fer de Montuïri

un poble culturalment de referència. I aquest és el nostre objectiu.

En acabar el millor que puc dir és que aquesta feina ha estat possible gràcies que molta gent ha participat molt desinteressadament. Tota aquesta gent està dirigida per dos pilars bàsics d'aquesta Fundació: per una banda la científica i per altra la gerencial. La científica: Cristina Rihuete; la gerencial: Isabel Pinya. I amb una col·laboració molt estreta amb companys nostres, de moltes universitats, però sobretot de Pedro Castro, Mari Encarna Sanahuja, Trinitat Escoriza, Bob Chapman, Sylvia Gili... han aconseguit fer el que vosaltres veureu ara i aconseguirem també fer les noves excavacions.

Per últim, i ho diré en castellà, *la exquisitez y la elegancia, al menos para mí, que supone el montaje. Se debe a la que creo mejor compañía, el mejor equipo; en este caso dirigido por mujeres que hay en museos alternativos, que es la empresa "Vélora" de Madrid. Y sobretodo también, la colaboración en la construcción i*

realización de "Exmoarte", que creo que ha respetado totalmente el entorno en el qual estan hechas las cosas.

Per últim agrair també a Pep Maria Serra que ens ha fet un cartell alternatiu que aviat podrem treure al públic. I res més. Agrair a tots els qui estau aquí. I a nivell personal dir que això és una mena de recuperació dels meus mateixos avantpassats; perquè jo he sortit d'aquesta illa; no jo, sinó la meua família. Ara torn i sembla que és la primera vegada que la gent em reconeix d'alguna manera com si fos d'aquí, després de 26 anys de treballs.

Moltes gràcies.

veterinaris
m o n t u ï r i

Camí de Ca'n Tamos, s/n
07230 - Montuïri
Tel./Fax: 971 64 66 49
clivetmontuiri@airtel.net

Clínica Veterinària

- ☐ medecina general
- ☐ vacunacions
- ☐ cirurgia
- ☐ raig X
- ☐ ecografia
- ☐ animals exòtics
- ☐ perruqueria
- ☐

CONCERTAU HORA

Taller mecànic Planxa i pintura

Constantino Ruiz Gonzàlez

C/ Ramon Llull, 46 • Tlf. 64 61 84 • Montuïri

BAR - RESTAURANT

Can Miquel

*Menú diari i a la carta
Hamburgueseria i Pizzeria*

(Dijous tancat)

Carrer Palma, 194 • Telf. 971 64 62 04 • Montuïri

Adrogueria i electrodomèstics

Antoni Mayol

Reparacions

25 anys d'experiència

Plaça Major, 10 • Tlf. 971 64 62 50 • Montuïri

LLIBRE NOU

LA PREHISTÒRIA DE LES ILLES BALEARS I EL JACIMENT ARQUEOLÒGIC DE SON FORNÉS (MONTUÏRI, MALLORCA)

Per Vicenç Lull, Rafael Micó,
Cristina Rihuete Herrada i
Roberto Risch

En poques paraules es podria assegurar que els quatre autors d'aquest llibre han aconseguit sintetitzar, classificar, valorar... les restes prehistòriques localitzades en els dos talaiots de Son Fornés i les que trobaren escampades per aquells indrets i després compendiar-les i oferir-nos-les en aquest volum; com també la relació que tenen amb altres valuosos elements, fruit de diferents investigacions a altres indrets de Mallorca, de l'arxipèlag i més enllà d'Espanya.

Els títols dels seus cinc capítols ja ens proporcionen una visió exacta del contingut d'aquesta obra. Són aquests: Introducció: El projecte d'investigació arqueològica de Son Fornés; 1: El poblament de les Balears prèvia a la fundació de Son Fornés; 2: L'època talaiòtica a Son Fornés; 3: L'època posttalaiòtica a Son Fornés; 4: Son Fornés a l'època clàssica, i 5: Son Fornés entre els segles V i VII de la nostra era.

Il·lustrat amb nombroses fotografies i gràfics significatius, encara s'aconsegueix que el volum sigui més estimat. - O.A.

Editat en castellà i català per la Fundació Son Fornés amb el patrocini de CAM (Caja de Ahorros del Mediterráneo) i la col·laboració del Govern Balear (Conselleria d'Educació i Cultura).- Montuïri, 2001.- 120 pàgs.

"S'Encierro" "Ses Quaranta hores"

A la conversa dels mallorquins hi han entrat molts de barbarismes procedents del castellà. Entre tants hi ha "l'Encuentro", per anomenar la gran processó on s'encontren les imatges del Ressuscitat i Maria, la seva Mare, la dematinada festosa del dia de Pasqua.

Avui, però, volem recordar un altre esdeveniment també conegut amb un barbarisme dins el camp religiós. Es tracta de "s'Encierro". "Anam a s'encierro", deia la gent devota quan es preparava per assistir a la reserva del Santíssim els dies de "Quaranta hores". El rector anava revestit de capa pluvial i acabat el "Tantum ergo" amb tota l'església perfumada del flairós encens, donava la benedicció amb l'esvelta custòdia, bellíssima obra d'orfebreria del segle XVIII.

Les "Quaranta hores" duraven tres dies, i quan a les cinc de la tarda exposaven el Santíssim, les campanes repicaven i la gent deia "Ara exposen nostre Amo patet", i mentrestant resaven un pàrenostre. Les monges i les persones pietoses anaven a fer torns de vela i s'agenollaven sobre un dels dos reclinatoris que l'escolà havia preparat.

El dia més solemne era el darrer, quan es feia la cloenda. Cal dir que cada dia hi havia predicador extern, però el dia amb més assistència era l'últim. Es cantava el "Te Deum". El rector era acompanyat per dos sacerdots revestits de dalmàtiques i es feia una petita processó, la qual sortia amb el Santíssim baix tàlem, pel portal de les dones i entrava pel portal major, amb una gran devoció.

A Montuïri les "Quaranta hores" de Sant Josep eren en sufragi de Mn. Mateu Pocoví; les de Cinquagesma (Pentecosta), en sufragi de la senyora Maria Bosch, i les de Nadal eren costejades per l'Ajuntament.

Les de Nadal eren les més solemnes. L'església es posava de gom a gom. Si Betlem en llengua hebrea significa la casa del pa, res millor hi havia per a Nadal que adorar Jesús Eucaristia, pa de vida eterna. Fins a l'any 1964 se celebraren les

Interior de l'església el dia del Corpus de 1950

"Quaranta hores" de Nadal. L'any 1965 ja començaren a final d'any i a partir de 1966 deixaren de celebrar-se.

El papa Pau VI a la Constitució Apostòlica "Eucharisticum Mysterium" recomana que cada any a les parròquies es dediquin uns dies a l'adoració solemne del Santíssim.

Aquesta adoració extraordinària del Santíssim durant les "Quaranta hores" (distribuïdes en tres dies) es feia en memòria de les hores que passà Jesús en el sepulcre. Aquest exercici pietós tengué el seu origen a Itàlia, al segle XVI. Sembla que està relacionat amb l'adoració que es feia a la Casa Santa el Dijous i el Divendres Sant. L'any 1731 el papa Climent XII difongué aquesta pràctica religiosa a tota l'Església. Sabem que a Mallorca les primeres "Quaranta hores" es feren durant el pontificat del bisbe Alfons Laso Sedeño (1604-1607) amb motiu d'unes rogatives per manca d'aigua. Les "Quaranta hores" és una reafirmació de la fe cristiana en la presència del Senyor de l'Eucaristia. Tanta solemnitat suposava molta feina. Primer s'instal·laven els domassos, els quals eren de seda vermella i foren comprats l'any 1854. I també a l'Altar Major es col·locava la tenda, que tapava tot el retaule, la qual fou adquirida pel rector Jaume Homar

l'any 1909. Costà 2.013'37 pessetes i se serviren de l'escultor Alcover i del fuster Pere Sampol per al seu muntatge.

Una conversa mantinguda amb en Francesc "Soqueta", qui tant d'anys va fer d'escolà, i amb en Martí de Son Coll, qui sempre ha tengut molta estima per les coses de l'església, m'ha servit de bona ajuda per aclarir com es muntava la tenda.

Uns dies abans de les "Quaranta hores", l'escolà, juntament amb una caterva d'escolanets, treia tots els ormejos. La tenda era una gran peça de tela vermella que arribava de dalt a baix i cobria tot el retaule. Per això s'havia d'anar alerta a malmenar les imatges. Per ressaltar la custòdia amb el Santíssim, damunt la tela vermella hi havia un dosser que era de tela blanca, i les voreres estaven brodades amb fils d'or. Hi havia les "queieres" (arnots) adornades amb uns cordons que acabaven amb unes grans borles. En penjaven també quatre de més petites, del marc que sostenia el dosser. El marc del dosser estava subjectat amb quatre cordes. Hi havia un ferro conegut amb el nom de "sa sobrassada", que havia d'aguantar la corriola, la qual sostenia el marc. En mig del dosser hi havia un xap per on passava la custòdia, la qual se sostenia damunt un peu de fusta daurada.

Volem recordar precisament que al rector Gori, qui morí pel juny de 1951, mentre s'enfilava a l'escaleta, li va pegar un atac de gota i va morir al cap d'un parell de dies.

Damunt l'altar s'hi situava un escaló de fusta amb dos compartiments, i damunt cada un d'ells hi havia sis canelobres. Als costats de la tenda s'hi col·locaven dos canelobres de fusta daurada que semblaven formar part d'un gran trono reial.

A l'Altar Major s'hi posava un frontal blanc. Cal dir que hi havia frontals per a cada un dels colors litúrgics. El blanc era de la mateixa roba del tern blanc, donació del canonge Lluís Barbarín.

Fins aquí tot el que he pogut saber de les "Quaranta hores" de Montuïri, pietós llegat de la fe dels nostres avantpassats. A l'Evangeli de la multiplicació dels pans i peixos, Jesús digué als apòstols: "recollir el que sobra perquè no es perdi res". Així també és el meu desig i de tants d'altres: que no es perdi cap detall de la història religiosa del nostre poble.

Baltasar Amengual

PRESÈNCIA DE MONTUÏRI A LA PREMSA POPULAR DEL VUIT-CENTS - i X

Les xeremiades

Dimecres que ve hi haurà un eclipse de sol. Tots aquells que el vulguin veure complet s'hauran d'aixecar dematinet, perquè tot d'una d'haver sortit començarà s'eclipse.

No serà total per Mallorca; però així mateix serà bastant notable.

S'eclipse de sol és motivat perquè sa lluna se posa entre es sol i noltros, com una ventalla al temps que passa. De vegades passa per més amunt i de vegades per més avall; per això és que no hi ha eclipse a cada lluna nova. També succeix moltes vegades que passa per davant es sol quan per noltros és de nit i tampoc llavors podem veure s'eclipse.

Aquesta vegada però se presenta de manera que el puguin veure tots es dematiners.

Per veure'l bé convé emprar vidres fumats o de bòtil negre, perquè mirar-lo amb sos ulls natural danya la vista.

Fent un foradí petit a una porta d'un quarto fosc i mirant sa claror des sol que pega a s'enfront des foradí; se pot veure de lo millor.

Amb una ullera de mirar lluny, dirigida de dins es mateix quarto fosc cap es sol per un forat, sense mirar-hi dedins, se pot reproduir graduant s'ullera, de mode que doni damunt un paper gros sa imatge des sol grossa; i tan sols veureu s'eclipse, sinó que si es sol té cap taca

Els dies de matances, després o durant el dinar o sopar, era temps apropiat per amollar xeremiades. Era freqüent que els més desimbolts es provassin per veure qui en contaria de més extravagants. Com fou el cas d'aquelles matances en Es Figuerol Vell on les famílies "Pavora" i "Pizà" es fotografiaren després del dinar. Era devers el 1950.

aquest dia, que és molt probable, també les veureu.

Ho paga dedicar una hora o dues a sa contemplació de ses coses de sa Naturalesa.

(L.I. núm. 153; 13 de maig de 1882)

-oOo-

Alerta mosques. Es còlera rondeva prop des Mediterrani, i es temps que corren és a propòsit perquè prengui dins Mallorca, a on es mes de setembre sol esser és de totes ses arribades de ses pestes. Per lo mateix sa Junta de Sanitat que servi es llum dret no fos cosa que vessàssim s'oli.

(L.I. núm. 169; 2 de setembre de 1882).

-oOo-

Hi ha viles dins Mallorca que permeten que es veïns facin soterranis devall es pis d'es carrer, en contra de lo que mana sa policia urbana. Un d'aquests que ara es fan ja va esser causa que hi caigués un homo i en sortís descalabrat, sense contar que quan estarà tapat i un carro carregat en pas per damunt i s'esfondra, qualque dia hi pot haver més desgràcies.

Es carrers són de tothom i ets Ajuntaments no tenen facultats per vendre'ls a ningú en perjudici des públic.

(L.I. núm. 196; 10 de març de 1883).

Hotel Rural Es Figuerol Nou
Es Pati de Montuïri
Restaurant

*Diligent servei
Amb totes les comoditats
Acurada atenció al client
Servei de noces i banquets*

Ctra. Montuïri - Sant Joan, Km. 0'7 • Tel.: 64 67 64 • Montuïri

Curs d'enologia a les escoles de Montuïri

Conforme a l'oferta educativa del Centre d'Educació de Persones Adultes, tingué lloc al Col·legi Públic Joan Mas i Verd de Montuïri un interessant curs d'enologia.

Va començar a mitjan mes d'abril i va acabar el passat dijous, dia 20 juny. Va impartir les adients lliçons el mestre enòleg Arnau Galmés i ho feu d'una manera amena, entenent i un tant humorística. Fôrem 27 els alumnes matriculats d'edats compresa entre el 25 i 75 anys i procedents dels pobles de Montuïri, Sant Joan, Sineu, Cas Concos i Montuïri. Dit curs constà de 14 classes de tres hores de durada cada una.

Dins la complexitat de les vinyes i els vins, només per a saber-ne un poc, a més dels sistemes casolans, si volem obtenir un vi acceptable es fa precis tenir un certs coneixements, tant teòrics com pràctics, de com s'ha d'actuar per aconseguir una bona elaboració de les múltiples gammes de vi que a partir del fruit de les vinyes i parres es poden obtenir.

Seguint el procés, realitzada la plantada, el mestre va anar explicant com s'ha de tenir bon esment a la vinyes, aportar-les els nutrients adients com són nitrogen, fòsfor, potassi, bor, ferro i altres micro-nutrients.

S'ha de tenir en compte, va remarcar, que és perjudicial per la vinya tant els excessos d'adobs com les deficiències, es a dir; s'ha de fer l'adob així com pertoca i amb coneixement. S'han de corregir les carències nutricionals proporcionant-les el adients fertilitzants i s'ha d'actuar contra plagues i malalties realitzant les ensofrades i esquitxades que siguin necessàries, ja que tot en conjunt redundarà amb el producte final obtingut, que en el cas serà que el vi surti bé, de bon aspecte; ha d'esser net, brillant, aromàtic, sense gust rars i de bon bevent.

Pel que fa a l'elaboració o obtenció de vi, ja des de les primeres lliçons el mestre va explicar que qualitat i quantitat no lliguen.

Els vins de qualitat s'obtenen dels raïms procedents de terrenys pobres, d'escàs rendiment, amb collites riques en sucres i completa maduració. En una vinya vigorosa, amb els ceps esponerosos amb molt de pàmpol, carregats de raïms,

generalment no s'obté una maduració completa, el resultat és un most pobre en sucre, de baix grau *Baume*, conseqüentment sortirà un vi menys fi, i de baix grau alcohòlic i per poc que ens descuidem de no tenir-li esment, perilla que amb el temps, lluny de tornar el vi millor, torni avinagrat o de mal gust.

Pel que fa al veremar avui en dia, tot i que encara n'hi ha que n'emprin, estan en dessús les clàssiques portadores que temps enrere s'empraven i amb una maça es pitjaven els raïms i amb tal pitjada sortia suc. El motiu és que estant el raïms dins un recipient hermètic, havent-hi suc, hi ha perill que comenci una fermentació abans d'arribar el cup. Allò millor es veremar i transportar la verema en caixons d'uns 20 quilos. També es pot tirar la verema en orri dins el remolc del tractor. En aquest cas, però, també es mal manegen els raïms encara que no tant com dins portadores. Convé també no capolar gaire, a fi de no rompre el pinyol ni prémer la rapa, ja que donaria un gust herbaci. Els raïms només les han d'aixafar. Les antigues maneres de trepitjar el raïms són les millors ja que aquest amb les pitjades de les persones no se capolen solament s'aixafen.

També ha romàs antiquat l'abocar els raïms trepitjats o aixafats dins cups de formigó. Modernament, des de fa com uns deu anys, es fa fermentar el vi en dipòsits d'acer inoxidable que són més fàcils de netejar i dotats de camisses on s'hi fa circular aigua freda per controlar la temperatura de fermentació. Com a norma general els vins blancs han de fermentar a una temperatura d'entre 15 i 18 graus, els rosats entre 20 i 25. Pel que fa als negres poden arribar a trenta graus.

Essent el vi un ésser viu no acaba el seu procés en treure'l del cup. Una vegada obtingut el preuat most, aquest s'ha de clarificar mitjançant trasbalsades. S'accelera la clarificació si hi incorporam productes autoritzats com és la *Bentonita* i altres.

L'interès dels alumnes restà palès durant les classes

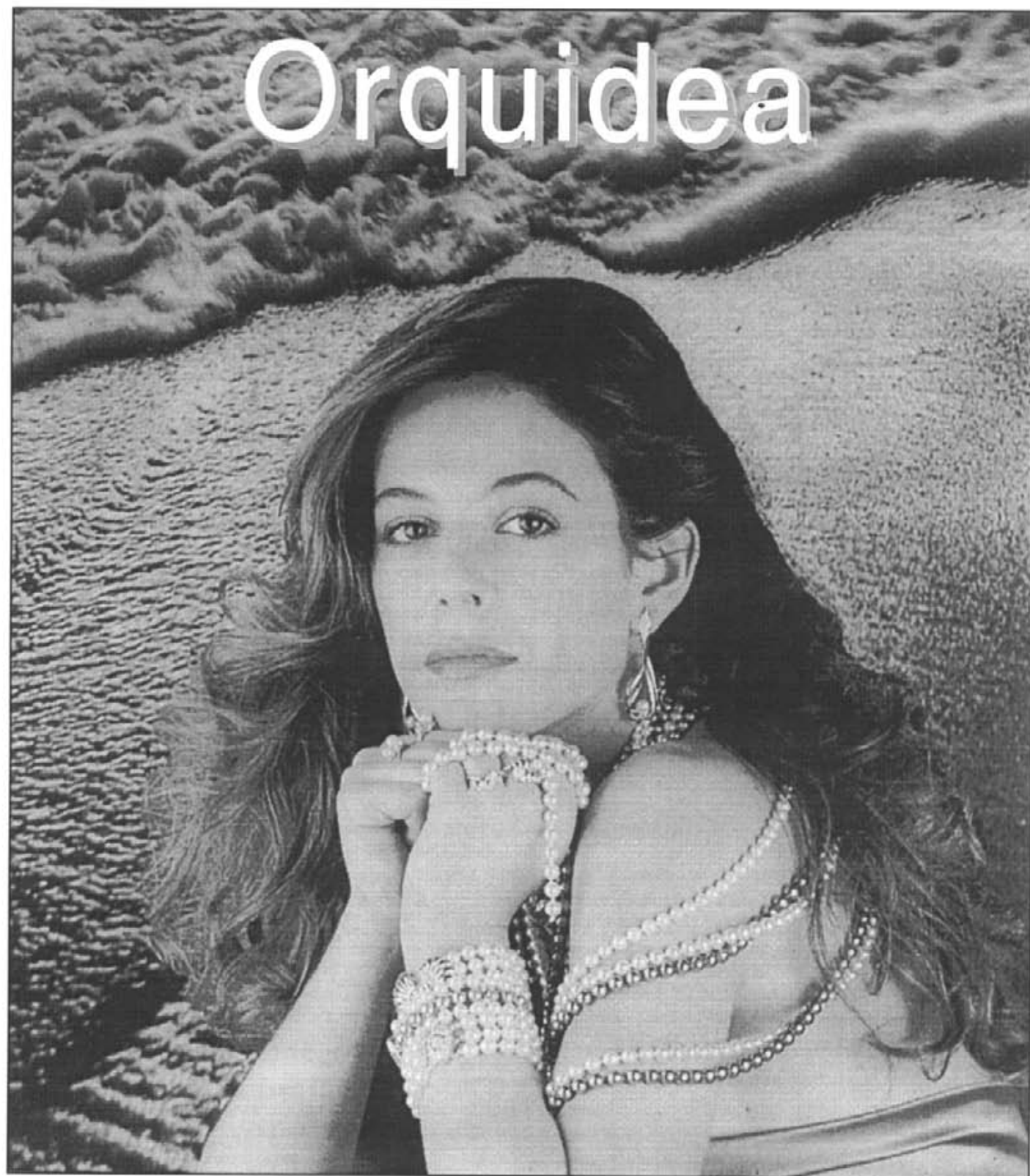
A les maneres casolanes es pot fer emprant blanc d'ou. Basten dos blancs per 100 litres de vi. Per aquesta operació es remenen com si haguéssim de fer una coca d'ous pujats, després es barregen ben barrejats amb un poc aigua i s'incorpora aquesta barreja al vi. D'aqueixa manera, el cap d'uns dos dies la brutícia s'haurà escolat al fons del recipient, sigui dipòsit, barral o bóta. Si degut a la meteorologia o altres causes, tenim raïms tarats, mal madurats, de poc grau *Baume*, si bé hi ha maneres afegint sucres i productes químics per corregir aquestes deficiències, no surt un vi de qualitat, si es acceptable almenys ha d'esser net, és imperdonable qualsevol terbolesa. Per tant ha estat molt important la lliçó que explicava com obtenir un vi brillant.

A partir de la quarta classe un o altre portava dues botelles de pròpia elaboració i fèiem una tasta. Tots opinaven en referència els seu color, olor, gust, si era de bon toc als llavis mentre el mestre anava explicant les seves virtuts i defectes. Feta la tasta aconsellava si es tractava d'un vi que es pogués guardar un cert temps dins la bóta o embotellat o si pel contrari no es podia envellir a causa de certs defectes. Vàrem aprendre que gairebé tots els vins comuns, els que es diuen de taula, no són tan dolents perquè no tinguin qualche cosa bona.

Tots els alumnes seguirem amb atenció les explicacions de mestre Arnau. La conclusió que n'hem tret és que el bon vi s'obté de bona verema, raïms sans, neteja extremada, i control de temperatura. I guardat a un lloc fosc, silenciós i fresc a l'estiu. Vàrem acabar el curs amb una visita a les modernes bodegues *Macià Baile* de Santa Maria.

Sion Nicolau

Orquidea

Perlas
Orquidea®

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

El vestit escurçat

Encara gaudien de l'alegria d'haver celebrat la Primera Comunió l'any anterior, quan el dia del Corpus de 1954 aquestes quatre nines varen participar a la processó d'aquest dia tan assenyalat. El vestit de Primera Comunió se l'havien escurçat i elles, naturalment, ja tenien un any més i no semblaven tan nines com abans.

Després de la processó es volgueren fer aquesta fotografia i així posaren.

Elles són: Magdalena Amengual Martorell (germana del capellà Baltasar), Maria Garcia Garau "Mosson", Sebastiana Miralles "Queló" i Catalina Ramonell Martorell "Moragues".

Records d'infantesa

Les martellades del ferrer "Doia"

La gent d'edat de Montuïri recorda molt bé que temps enrere, en una època de la nostra infantesa i joventut, damunt can "Xorri", aleshores can Sampol, s'hi projectava cinema mut i també s'hi presentava qualche espectacle teatral que la gent coneixia com a "varietés". Era molt nombrós el públic que hi assistia, ja que durant les vetlades els entreteniments eren escassos i així podíem gaudir dels pocs esbargiments que hi havia.

La màquina del cinema era manejada p'en Rafel "Menut", però també era freqüent que la pel·lícula s'interrompés, més per defectes de la cinta o de l'aparell que no del mateix maquinista. Quan això succeïa la cridòria dels al·lots es deixava sentir, com també ho fèiem

quan l'espectacle teatral era un poc atrevit. Per cert que de tant en tant venia un guitarrista a qui li dèiem "el gallo" amb dues actrius que no sols cantaven i ballaven, sinó que també s'arregussaven i fins i tot arribaven a mostrar les cuixes, cosa inaudita en aquell temps en què les falces de les dones i fadrines les arribaven fins a damunt els turmells. Per poder entrar pagàvem 5 cèntims i encara n'hi havia que ho trobaven tan car que no hi anaven. Els doblers anaven molt escassos.

Una vegada vengué un extern, l'horabaixa del dia de Tots Sants; devia ser de l'any 1929. Un home que fins i tot va anar al cementiri i els que no el coneixien se'l miraren de prim compte. Però el vespre a

can Sampol, damunt l'escenari, ja no semblava el mateix. Es va allargar posant el cap damunt una banquetta i el peus damunt una altra, tot enravenat horitzontalment. Estant així va demanar que li esclafassin una grossa pedra damunt la panxa. La hi posaren i el ferrer "Doia" amb un gros mall va començar a pegar cops damunt aquella pedra i en 4 o 5 martellades la hi va haver feta bocins. Tots vàrem romandre bocabadats; riguèrem molt i a aquell "indio" o faquir no li havia passat res. Un home que també treia foc per la boca i es fregia ous dins la mateixa boca amb un ferro calent, vermell, els quals, després, escopia.

Qualque vegada nosaltres el volguèrem escarnir, i ho provàrem -ten beneïts com érem-, però no aconseguírem imitar-lo mai.

Josep Fiol "Barber"

El Montuïri infantil de II regional

El grans de II regional

L'equip de Cadets guanya el premi a l'esportivitat

Els benjamins de futbol-7, subcampions de la copa President

Joan Barceló Prohens, medalla de bronze al campionat d'Espanya **Esteve Barceló guanya els cross d'Esportes, Manacor i Porreres**

Joan Barceló Prohens (pare) va aconseguir la medalla de bronze a la prova de 800 metres del campionat d'Espanya per a veterans celebrat a l'estadi Helmántico de Salamanca. El seu fill Esteve ha guanyat els cross de Manacor, Esportes, Porreres i

va fer segon a Can Picafort i Sóller i va registrar l'58 als 800 metres de pista.

L'equip cadet, de II regional, ha rebut el premi a l'esportivitat del seu grup que organitza un diari de ciutat en col·laboració amb la Federació. Enhorabona.

El dimecres 27 de juny va començar el torneig d'estiu de futbol sala que cada any organitza l'Ajuntament. Enguany no es juga a futbol-7 ni tampoc no es fa al camp de futbol. Serà de futbol sala i l'escenari, la pista es Dau.

L'equip benjamí de futbol-7 ha quedat subcampió de la copa President que ha disputat juntament amb altres cinc equips. Els alevins han fet quart al mateix torneig en un grup de sis equips. Per altra part, els juvenils que han disputat la lliga units amb el Vilafranca, han quedat penúltims al campionat de II regional-grup B d'entre 16 equips.

RESULTATS MES DE JUNY

Juvenils

Barracar, 4 - Vilaf/Montuïri, 4

Alevins (Copa President)

Poblense, 5 - Montuïri, 3

Montuïri, 2 - Collerense, 2

Benjamins futbol 7 (Copa President)

Montuïri, 0 - Sant Marçal, 0

Soller, 2 - Montuïri, 4

Super Montuïri **Extens assortit**

Gran varietat de productes d'alimentació

Peix congelat • Carnisseria

Xarcuteria • Panaderia

Fruita i verdura • Begudes • Neteja

I TOTA LA NOVA GAMMA DE "LEADER PRICE"

Av/ Es Dau, s/n

Tlf. 971 64 67 60

Montuïri

Pau Gomila Mas i Biel Cerdà Rossinyol

XVII Trofeu Ciclista Pla de Mallorca- G.P. "la Caixa"

Destacada participació del CC Montuiri

La competició ciclista del Pla de Mallorca-Gran Premi "la Caixa" que ha patrocinat el Consell de Mallorca, una vegada més, ha dinamitzat l'activitat del ciclisme competitiu de la nostra comarca en aquesta primavera. Aquest any, la prova ha estat dividida en dues competicions ja que, a més de l'estictament competitiva, s'hi ha afegit una cursa curta, d'aproximadament 30 km, per als ciclistes que habitualment no competeixen.

El Club Ciclista Montuiri ha presentat un equip a cada una de les dues curses sota la direcció esportiva de Vicenç Vaquer "Rua". En l'anomenat "Pla Petit" hi participaren entre d'altres, en Pau Gomila Mas i en Biel Cerdà Rossinyol. Aquest darrer, que és el president del Club, va esser el gran animador de la cursa i va guanyar gran quantitat de berenars i dinars ja que guanyà moltíssimes apostes que havia fet amb els seus rivals.

Pel que fa al Pla de Mallorca, la prova més competitiva, el CC Montuiri partia com un dels equips més potents. La classificació general final ha quedat de la següent manera:

1. Carles Borràs (Sineu - Mauri) 9.02.01
2. Joan Córdoba (Fotmax-sa Pobla) a

1.35

3. Toni Vives (Sineu - Mauri) a 2.27
4. Miquel Cirer (Montuiri-Túnel) a 2.33
5. Rafel Miralles (Montuiri-Túnel) a 2.51
8. Abdon Vich (Montuiri-Túnel) a 4.52
10. Tomeu Quetglas (Montuiri-Túnel) a 6.32
12. Fermín Andrés (Montuiri-Túnel) a 7.39
14. Tomeu Amengual (Montuiri-Túnel) a 8.22

La classificació general per equips ha estat guanyada per Sineu, mentre que els nostres representants han quedat en tercera posició. En l'aspecte individual, Abdon Vich ha estat el segon de muntanya i el tercer de regularitat. Pel que fa a les categories per edats, Fermín Andrés i Tomeu Quetglas han guanyat les de màsters 50 i 40 respectivament.

Per acabar cal recordar que el passat diumenge dia 3 de juny es va celebrar l'etapa de Montuiri, la més dura de la competició que va tenir com a guanyadors respectius a Carles Borràs i Guillem Català. Malgrat tot, els ciclistes locals foren els grans animadors de la cursa.

B. Arbona

Classificacions finals de futbol

Juvenil 2ª regional

Algaida	30	26	2	2	105	37	80
Espanya	30	22	6	2	130	29	72
Escolar	30	22	2	6	111	37	68
Arenal B	30	19	4	7	113	49	61
Sta. Ponsa	30	19	4	7	113	50	61
Murenc	30	16	3	11	63	54	49
G. Alcúdia	30	14	6	10	88	60	48
Can Picafort	30	13	2	15	71	69	41
S'Horta	30	8	7	15	35	58	31
Barracar	30	8	7	15	66	111	31
Ses Salines	30	8	5	17	59	111	29
Sta. Maria	29	8	4	17	55	100	28
Sineu	30	7	5	18	59	104	26
Pt. Pollença	29	6	5	18	45	93	23
Villf. Montuiri	30	4	7	19	45	84	19
Marratxí	30	3	3	24	39	151	12

Benjamins F-7

Sta. Maria	10	7	2	1	35	11	23
Montuiri	10	6	3	1	34	16	21
Sollerie	10	5	3	2	42	17	18
St. Marçal	10	5	2	3	33	19	17
C. Sollerie	10	1	1	8	18	48	4
Porreres	10	0	1	9	12	63	1

Alevins

Consell	10	8	1	1	39	9	25
At. La Unió	10	7	1	2	19	6	22
Poblense At.	10	7	0	3	21	10	21
Montuiri	10	3	1	6	22	34	10
At. Collerenc	10	3	1	6	11	26	10
Soledat At.	10	0	0	10	4	31	0

Restaurant PUIG DE SANT MIQUEL

Cuina mallorquina Forn de llenya

Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuiri

Un final de curs gratificant

Mentre que escrivim aquestes paraules tot sona a final de curs. Les reunions, els compromisos, les obligacions es multipliquen i es somia en les desitjades vacances. També nosaltres volem avaluar aquest curs que estam a punt d'acabar i malgrat sigui a gran trets ho volem confessar en veu alta.

Grup d'Esplai

Valoram com a positiu la formació del Grup d'Esplai "Es Turonet". Recordam que tot just arribar a la Vila un grup de joves del poble ens demanaren la possibilitat de formar un grup per educar els nins i nines en el temps lliure. No escatimàrem esforços per ajudar-los i animar-los a dur endavant una tasca educativa integral pels nostres infants. Esteim convençuts que la feina del nostre estimat Onofre Torres ha influït molt en la possibilitat de formar aquest grup infantil i juvenil. Els desitjam coratge i continuïtat, com també el desitj d'una educació fonamentada en una antropologia cristiana.

Catequesi

Malgrat que la catequesi és una de les activitats tradicionals de qualsevol parròquia; hem de confessar que no fou fàcil l'inici ja que ens trobarem amb pocs catequistes. Però gràcies a l'esforç d'algunes persones que valoràrem la necessitat de donar a conèixer els valors evangèlics i donar a conèixer i estimar el Bon Jesús, el que feu possible començar el curs amb ganes. Volem donar les gràcies a tot el grup de catequistes, sobretot a na Magdalena, na Maria Antònia, na Bel i na Joana que ens reviscolaren les il·lusions i les ganes de continuar treballant i educant amb un esperit cristià els nostres infants. Aprofitam per comunicar-vos que necessitarem més catequistes per al proper curs.

Consell Parroquial i econòmic

Valoram com excepcional l'ajuda i la col·laboració del Consell Parroquial i del Consell Econòmic. Juntament amb els seus respectius membres programam, revisam i intentam donar un estil participatiu i dinàmic a la pastoral de la parròquia. Com també tenir cura de tot allò que pertany a la rehabilitació i a la conservació del patrimoni parroquial.

Procés de Fe

No podem negar que fou difícil de formar el grup de joves de Procés de fe, però gràcies al seu catequista Joan "Ferrerico" ho hem aconseguit. Destacam la constància, l'esforç i l'entrega d'en Joan, però també volem ressaltar l'esforç dels joves com també la constància de la majoria d'ells.

Ministres de l'Eucaristia

Seguint la normativa i les pautes del Concili Vaticà II i del darrer Sínode diocesà, també nosaltres hem volgut reforçar no sols la vocació laical, sinó també els ministeris laical. El nomenament de quatre persones del nostre poble, Ministres de l'Eucaristia, n'és un testimoni eloqüent. Agraïm l'animació litúrgica que han duit a terme i també la visita als nostres malalts duent-los la comunió. Joana, Jaume, Teresa i Joan: gràcies pel vostre entranyable treball.

Obres de rehabilitació

També volem avaluar les obres de rehabilitació que s'han duit a terme durant aquest curs. Però abans deixau-me que vos digui que aquesta tasca ens ha "desgastat" molt. Ha estat molt poc gratificant ja que és fa dur haver de connectar amb Patrimoni, amb Foment, amb el Bisbat i tots els organismes oficials. Tot és molt lent i sempre has de dir amén amén...! De moment tenim enllestit el Portal dels Homes. Hem acabat la Capella de Sant Pere. Hem canviat l'ambó de l'altar i finalment hem rehabilitat un poc la sagristia. Tenim pendent altres reformes que anirem fent a poc a poc.

Misses amb nins

També valoram com a positiu la iniciativa que ens indicaren els catequistes de celebrar una missa al mes amb un to més infantil. Ens ha agradat poder gaudir de l'espontaneïtat, de la creativitat i de la senzillesa dels nostres infants. També ens ha agradat els treballs que ells han presentat en l'Eucaristia. Tot això és signe d'un treball fet amb il·lusió i esperança; Esteim segurs que tot aquest es-

forç un dia florirà ver una vida més humana i més compromesa.

Visita als malalts

Agraïm al grup de dones del nostre poble, l'esforç que han fet durant aquest curs d'anar a visitar els nostres vellets i malalt. Certament que és un treball discret, però ben evangèlic. Com també és evangèlic i discret el treball que fa l'equip d'Acció Social que té cura de les necessitats de la gent més pobre. El seu treball silenciós ens fa present l'esperit de Jesús que tenia cura dels més petits i més dèbils del seu temps.

Coral Mont-Lliri

També volem agrair la col·laboració de la Coral Mont-Lliri. La seva presència ha fet més festosa i més participativa les nostres celebracions litúrgiques. Agraïm el seu desitj de fer un cant més popular i les seves ganes d'ampliar el seu repertori.

No dubtam que ens queda molt per fer i que el nostre estil de vida ha de ser més compromès i evangèlic. L'Evangeli sempre ens ha de posa en una actitud de recerca i de compromís. Desitjam i volem que l'Esperit de Jesús resti sempre en nosaltres per fer de Montuiri una comunitat d'homes i dones que es respecten, es perdonen i s'estimen.

Finalment vos volem comunicar una gratificant notícia. Els nins i nines que han fet la 1ª comunió durant aquest any podran apadrinar quatre nines d'Hondures ja que hem aconseguit 147.000 pts. Esperam que els infants que encara falten a fer la 1ª comunió col·laborin en aquesta noble i solidària tasca.

A tots, bon estiu i bones vacances.

Miquel Mascaró

PLUVIOMETRIA

Juny de 2001

Dia 17.....2'0 litres m²

NOCES D'ARGENT

10 Juliol 1976

Llorenç Gual Genovart (de Sineu) amb Antònia Pocoví Pocoví "Boira".

APOTECARIES

8 Juliol St. Joan	22 Juliol Ariany
15 " Vilafranca	29 Juliol Montuïri

TEMPS PASSAT

10 anys enrere

Juliol de 1991

Dos montuïrers, diputats

A rel de les eleccions autonòmiques del passat maig, Joan Verger Pocoví, de Son Palou, dia 5 de juliol de 1991 fou reelegit president del Consell Insular de Mallorca per un període de 4 anys. I per altra part, Pere Sampol Mas, també diputat, formarà part del CIM i actuarà, com Verger, de diputat del Parlament.

25 anys enrere

Juliol de 1976

Inauguració del carrer batle Gaspar Oliver

Dia 27 de juliol de 1956 fou inaugurat pel Governador Civil, el carrer dedicat al qui fou batle, Gaspar Oliver. Abans havia celebrat sessions extraordinàries amb l'Ajuntament i amb el Consell Local del Movimiento.

50 anys enrere

Juliol de 1951

Adquisició de màquines per a les Escoles

Duant el juliol de 1951 i essent director del Grup Escolar de Montuïri, Francisco de Casas Vilache, amb l'import del donatiu del Govenador, de març de 1951, de 28.500 pessetes, es va adquirir torn, fresadora, mola-esmeril i altres per a les classes d'iniciació professional de les Escoles.

100 anys enrere

Juliol de 1901

Nou secretari

A la sessió del Consistori d dia 31 de juliol de 1901 fou nomenat secretari de l'Ajuntament, Bernat Ribas Miralles, amb un sou anual de 800 pessetes.

DEMOGRAFIA

Juny de 2001

Naixements

Dia 4.- Francesca Mayol Bover, filla d'Antoni i de Jerònia.

Dia 8.- Gabriel Jaume Fiol Mas, fill d'Antoni i d'Antònia.

Dia 11.- Albert Verger Socias, fill de Gaspar i de Joana Maria.

Defuncions

Dia 9.- Magdalena Sastre Roca "Pel·lusca", viuda de 91 anys.

Dia 23.- Apol·lònia Rigo Bover "Muixa", viuda de 74 anys.

Matrimonis

Dia 23.- Joan Carles Mòjer Melià amb Francisca Febrer Mayol.

GLOSES

En Pep Oliver anà a Sa Sort Nova per nedar i trobà les barreres obertes. Comentà aquesta comoditat amb en Tòfol Massanet "Parri", que era allà per feina. Quan en Tòfol, acabada la tasca, s'acomiadà, ho féu amb aquesta glosa improvisada:

Per nedar i guardar sa roba
moltet s'han d'espavilar,
no se poden descuidar
tant si ets ric com si ets pobre.

Ja ho diu en Pep de Meià,
que té molt més bon entrar
si obertes barreres troba

Tòfol Massanet "Parri"

—oOo—

CUINAR EN CASA

Revoles d'espínacs

Ingredients

Cuixot dolç
Un all
Un ou
Llet
Ceba rallada
"Canario", una o dues cullerades
Galeta picada

Elaboració

Es mescla tot i es robossa el cuixot a llesques així com es desitgen de grosses amb la galeta picada, es frigen i ja estan a punt de servir.

Maria Róscar Miralles

Als taverners de Montuïri

Els taverners d'aquest poble
deuen guanyar bon jornal,
tant de Plaça com des Dau
van en s'hora des rellotge.

Que me'n direu de s'Hostal,
dels dematins que hi trobau
que obrin quan es sol ja torra?

Quasi em pens, jo, fer-hi nosa;
si en venir ho notau,
tant d'en Jordi com n'Arnau
beveu lo que comanau,
no les parreu de tal cosa.

Si ve en Rafel i na Rosa
no les expliqueu sa glosa
que no l'agafin per mal.

Amador Font

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

Ctra. Montuïri a Porreres, Km.1 • Tel. 971 646 695 • Fax 971 161 503

MONTUÏRI

NOMÉS TENIM 2 ANYS I JA
HEM PROGRESSAT MOLT EN
TURISME DE QUALITAT.

IMAGINA'T QUAN
SIGUEM MÉS GRANS

GOVERN
DE LES ILLES BALEARS

Progressam
AMB tu

si vols rebre el document "Dit i Fet" per conèixer com hem administrat la teva confiança, sol·licita'l al 971 225 727.
Per continuar progressant, la teva opinió és fonamental. Governa amb nosaltres www.caib.es